

Nr 18

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1960 vid dess fyrtiofjärde sammanträde fattade beslut; givna Stockholms slott den 16 december 1960.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1960 vid dess fyrtiofjärde sammanträde fattade beslut.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställes om riksdagens yttrande angående följande av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1960 antagna konvention och rekommendationer, nämligen konventionen (nr 115) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning och rekommendationen (nr 114) i samma ämne samt rekommendationen (nr 113) angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. Svensk ratificering av konventionen föreslås. Vad beträffar rekommendationerna förordas att rekommendationen nr 114 skall, i den utsträckning så befinnes lämpligt och möjligt, beaktas vid tillämpningen av gällande strålskyddslagstiftning samt vid utformningen av framtida bestämmelser på strålskyddets område, medan däremot rekommendationen nr 113 ej anses påkalla någon åtgärd från svensk sida.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 de-
cember 1960.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för inrikesdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, *vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1960 vid dess fyrtiofjärde sammanträde fattade beslut* samt anför.

Genom sin anslutning till Nationernas förbund den 9 mars 1920 inträdde Sverige såsom medlem av Internationella arbetsorganisationen i Genève.

Organisationens beslutande församling — Internationella arbetskonferensen — som sammanträder minst en gång varje år, har enligt artikel 19 i organisationens stadga att beträffande förslag, som uppförts på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att övervägas vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär, som tillkommer en ratificerad konvention. Därest beslutet är av mindre räckvidd eller av väsentligen formell innebörd, t. ex. då det gäller en begäran om utredning, plägar det ges formen av en resolution.

Varje medlem av organisationen skall inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna konventioner och rekommendationer vederbörlig myndighet (i vårt land riksdagen) för vidtagande av lagstiftnings- eller andra åtgärder. Varje medlem har vidare skyldighet att underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder, som vidtagits för att underställa konventioner vederbörlig myndighet, samt om eljest vidtagna åtgärder. Medlem, som icke ratificerat viss konvention, skall tid efter annan till Internationella arbetsbyråns generaldirektör avge redogörelse för såväl lagstiftning och praxis med avseende å de i konventionen behandlade frågorna som den omfattning, vari konventionens bestämmelser genomförts eller avses att genomföras genom lagstiftning, administrativa åtgärder, kollektivavtal eller annorledes, med angivande tillika av de omständigheter, som förhindrar eller fördröjer ratificeringen av konventio-

nen. Motsvarande gäller i fråga om rekommendationer med tillägg, att redovisning skall lämnas även för sådana jämkningar i rekommendationer, som befunnits eller må finnas erforderliga vid antagande eller tillämpning av bestämmelserna i desamma.

Generalsekreterarens i Nationernas förbund befattning med de konventioner och rekommendationer, som beslutas av Internationella arbetsorganisationen, har övertagits av generaldirektören för Internationella arbetsbyrån (artiklarna 20 och 21), varvid emellertid föreskrivits, att ett av de två officiella exemplaren av varje av Internationella arbetskonferensen antagen konvention eller rekommendation skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare samt varje ratifikation av en sådan konvention delgivs Förenta Nationernas generalsekreterare för registrering i enlighet med bestämmelsen i artikel 102 av Förenta Nationernas stadga.

Internationella arbetskonferensens fyrtiofjärde sammanträde hölls i Genève under tiden den 1—23 juni 1960. I sammanträdet deltog omkring 900 representanter för 78 av organisationens då 83 medlemsstater, av vilka det stora flertalet sändt fullständiga delegationer, d. v. s. två regerings-, ett arbetsgivar- och ett arbetstagarombud. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.¹

Dagordningen för detta konferenssammanträde — för vars förhandlingar och beslut en fullständig redogörelse kommer att lämnas av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i dess publikationsserie »Internationella arbetsorganisationen» — omfattade följande överläggningsämnen:

- I. Generaldirektörens för Internationella arbetsbyrån årsredogörelse.
- II. Finansiella och budgetära frågor.
- III. Upplysningar och årsrapporter rörande medlemsstaternas tillämpning av internationella arbetskonventioner och rekommendationer.
- IV. Skydd för arbetstagare mot joniserande strålning (andra behandling).
- V. Samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarernas och arbetstagarernas organisationer (andra behandling).

¹ Genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t den 29 april respektive den 20 maj 1960 hade att deltaga i konferensen utsetts

såsom *regeringsombud*: f. d. generaldirektören Wilhelm Björck och statssekreteraren i socialdepartementet Ernst Michanek samt såsom experter generaldirektören och chefen för arbetsmarknadsstyrelsen Bertil Olsson, tillika ersättare för regeringsombuden, numera avdelningschefen Leif Hultström, kanslirådet Lars-Åke Åström och byrådirektören Sten-Eric Heinrici i nämnda departement samt civilingenjören Bo Lindell, radiofysiska institutionen;

såsom *arbetsgivarombud*: direktören i Svenska arbetsgivareföreningen Gullmar Bergenström samt såsom experter direktörerna Gunnar Lindström och Ingemar Wahrolén, civilingenjören Gideon Gerhardsson och aktuarien Kurt Rydé, samtliga i nämnda förening;

såsom *arbetstagarombud*: Landsorganisationens jurist advokaten Arnold Sölvén samt såsom experter ordföranden i Handelsanställdas förbund Algot Jönsson, filosofie doktorn Rudolf Meldner och ingenjören Karl-Gustav Karlsson i Landsorganisationen samt sekreteraren i Tjänstemännens centralorganisation Per-Erik Rönquist.

VI. Åtgärder från Internationella arbetsorganisationens sida för att bidra till en höjning av inkomster och levnadsstandard i landskommuner, med särskilt avseende på länder, som är stadda i utveckling (allmän diskussion).

VII. Förkortning av arbetstiden (första behandling).

VIII. Bostadsbyggande för arbetstagare (första behandling).

Under punkt II på dagordningen antog konferensen budget för Internationella arbetsorganisationen avseende utgifter under år 1961; budgeten fastställdes till 9 857 110 U. S. dollars.

Följande av konferensen fattade beslut, vilka hänför sig till punkterna IV och V på dagordningen, är av beskaffenhet att i enlighet med artikel 19 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola underställas riksdagen, nämligen

1) Konvention (nr 115) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning,

2) Rekommendation (nr 114) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning,

3) Rekommendation (nr 113) angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer.

Texterna till konventionen och rekommendationerna torde få såsom bilagor (*Bilagor A—C*) fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I särskild bilaga (*Bilaga D*) lämnas en förteckning över samtliga vid konferensen antagna resolutioner.

Konventionen och rekommendationen angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning

Såväl konventionen som rekommendationen angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning har varit föremål för behandling vid två på varandra följande internationella arbetskonferenser. En första diskussion rörande dessa instrument ägde sålunda rum år 1959 och ledde efter ytterligare överväganden vid 1960 års konferens till instrumentens antagande.

Konventionen och rekommendationen

Konventionen förklarar, att varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, som ratificerar konventionen, skall vara förpliktad att bringa den i tillämpning medelst lagstiftning, praktiska anvisningar eller på annat lämpligt sätt. Vid tillämpningen av konventionens bestämmelser skall vederbörande myndighet samråda med företrädare för arbetsgivare och arbetstagare (art. 1). Konventionen äger tillämpning på all verksamhet, som medför att arbetstagare under sitt arbete utsättes för joniserande strålning

(art. 2). Vidare förutsätter konventionen, att erforderliga på det nationella planet vidtagna åtgärder för ernående av ett effektivt skydd skall successivt bringas i överensstämmelse med föreskrifterna i konventionen, sedan denna ratificerats (art. 3).

I konventionen fastslås såsom grundläggande princip att alla ansträngningar skall göras för att begränsa arbetstagarnas strålexponering till lägsta praktiskt möjliga nivå (art. 5). Konventionen stadgar vidare, att de högsta tillåtliga doser av joniserande strålning, som kroppen må mottaga, ävensom de högsta tillåtliga mängder av radioaktiva ämnen, som må tillföras kroppen, skall fastställas (art. 6). Sådana nivåer skall avse med strålningsarbete direkt sysselsatta arbetstagare och fastställas å ena sidan för sådana arbetstagare, som fyllt 18 år, och å andra sidan för sådana, som är under 18 år. Arbetstagare under 16 år får icke sysselsättas i arbete, som är förenat med joniserande strålning (art. 7). Lämpliga nivåer skall likaledes fastställas för arbetstagare, som ej är direkt sysselsatta med strålningsarbete men som vistas på eller passerar ställen, där de kan bli utsatta för joniserande strålning eller radioaktiva ämnen (art. 8).

Härefter övergår konventionen till att föreskriva, att ändamålsenliga varningstecken skall användas samt att med strålningsarbete direkt sysselsatta arbetstagare skall instrueras om de försiktighetsåtgärder de har att iakttaga till skydd för hälsa och säkerhet (art. 9).

Arbete som medför exponering av arbetstagare för joniserande strålning under arbetet skall anmälas (art. 10), varjämte strålningsmätning beträffande såväl arbetstagare som arbetsställe skall utföras i syfte att kontrollera att tillämpliga nivåer iakttages (art. 11).

Med strålningsarbete direkt sysselsatt arbetstagare skall underkastas lämplig läkarundersökning före eller kort efter påbörjandet av sådant arbete; han skall därefter undergå läkarbesiktningar med lämpliga tidsmellanrum (art. 12). Arbetstagaren har att respektera av kvalificerad medicinsk sakkunskap avgivet utlåtande rörande hans anställning eller fortsatta anställning i arbete, som kan medföra strålexponering (art. 14).

Konventionen stadgar vidare, att de omständigheter skall angivas, under vilka vissa speciella, i konventionen uppräknade åtgärder skall vidtagas (art. 13) och slutligen föreskriver konventionen, att lämplig inspektion skall åvägabringas rörande tillämpningen av dess bestämmelser (art. 15).

Den kompletterande rekommendationen utvecklar och preciserar de i konventionen angivna principerna samt förordar olika åtgärder, som ej uttryckligen nämnts i konventionen. Sålunda förordas att särskilda försiktighetsmått skall vidtagas för att förhindra, att kvinnor i fruktsam ålder utsättes för hög strålningsrisk, att så vitt möjligt en fullständig förteckning skall föras över samtliga under arbetet mottagna stråldoser samt att arbetsgivare och arbetstagare bör intimt samverka för att genomföra åtgärder till skydd mot joniserande strålning.

Konventionen och rekommendationen blev vid konferensen föremål för var sin omröstning. Därvid antogs konventionen med 253 röster mot en och

två nedlagda. Samtliga svenska ombud röstade för konventionen. Rekommendationen antogs härefter enhälligt med 257 röster.

Svenska bestämmelser

För vårt lands vidkommande återfinnes de grundläggande bestämmelserna om skydd mot joniserande strålning i strålskyddslagen den 14 mars 1958 (nr 110). I anslutning till denna lag har utfärdats kungörelsen den 19 december 1958 (nr 652) med tillämpningsföreskrifter till strålskyddslagen. Bestämmelser av generell karaktär på detta område är vidare upptagna i vissa cirkulär, som utfärdats av medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd, såsom cirkuläret den 19 december 1958 angående läkarundersökning m. m. enligt 12 § strålskyddslagen, cirkuläret samma dag angående tillstånd att innehava och till riket införa radioaktiva ämnen, cirkuläret samma dag med anvisningar till förekommande av skada genom röntgenstrålning samt cirkuläret den 19 februari 1959 angående tillstånd för innehav och användande av röntgenapparat för odontologisk röntgendiagnostik.

Strålskyddslagens tillämpningsområde framgår av lagens 1 §, enligt vilken med radiologiskt arbete förstås arbete med radioaktivt ämne, arbete vari brukas röntgenutrustning eller annan teknisk anordning, avsedd att utsända joniserande strålning, och arbete vid anläggning för utvinning av atomenergi. Med joniserande strålning avses i lagen strålning från radioaktivt ämne, röntgenstrålning och till sin biologiska verkan likartad strålning.

Strålskyddslagens bestämmelser avser att bereda skydd både för den som sysslar med radiologiskt arbete och för andra, som av en eller annan anledning kan bli utsatta för joniserande strålning. Lagens bestämmelser tar således sikte icke blott på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare i radiologiskt arbete utan även på förhållandet mellan en radiologisk verksamhet och tredje man.

I övrigt innehåller lagen bestämmelser om tillstånd, allmänna skyldigheter för tillståndshavare, läkarundersökning, tillsyn, transport och transitering samt ansvarsbestämmelser och särskilda bestämmelser.

Yttranden

Yttranden över konventionen och rekommendationen har inhämtats från medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd samt från Svenska arbetsgivareförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet.

Vad först angår konventionen säger sig *strålskyddsnämnden* icke ha anledning att uttala sig beträffande annat än artiklarna 1 och 7. När det gäller i förstnämnda artikel intagen föreskrift om att vederbörande myndighet vid tillämpningen av konventionen bör samråda med företrädare för arbetsgivare och arbetstagare, förutsätter nämnden, att bestämmelsen tolkas så, att samråd med dessa parter endast skall förekomma vid avgörande av frågor, som är av allmän och principiell räckvidd och som mera direkt be-

rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Vidare framhåller nämnden att strålskyddsnämnden enligt 12 § strålskyddslagen äger att meddela dispens för användning i radiologiskt arbete av arbetstagare, som icke fyllt 18 år. Någon minimiålder finnes därutöver ej stadgad. I konventionen har i artikel 7 stadgats förbud mot att arbetstagare under 16 års ålder överhuvud sysselsättes i arbete, som är förenat med joniserande strålning. För att icke hindra en svensk ratificering av konventionen är strålskyddsnämnden beredd att icke meddela någon dispens för sysselsättning i radiologiskt arbete av arbetstagare som är under 16 år.

Svenska arbetsgivareföreningen finner, att konventionen i nuvarande utformning medger ett sådant hänsynstagande till nationella förhållanden, att den inte behöver föranleda ändringar i den lagstiftning och de allmänna anvisningar som f. n. tillämpas i vårt land. Ej heller föranleder den ändringar i nuvarande praxis inom svensk industri. För att en smidig anslutning till utvecklingen fortsättningsvis skall kunna åvägabringas är det av särskild vikt att tillsynsmyndigheten vid utarbetandet av nya bestämmelser eller anvisningar samråder med arbetsmarknadens parter i enlighet med konventionens artikel 1.

Landsorganisationen och *Tjänstemännens centralorganisation* tillstyrker, att Sverige ratificerar konventionen.

I fråga om rekommendationen har *strålskyddsnämnden*, *Landsorganisationen* och *Tjänstemännens centralorganisation* intet att erinra, medan *Svenska arbetsgivareföreningen* anser, att den är onödigt detaljerad. Föreningen understryker även i fråga om rekommendationen vikten av att strålskyddsmyndigheten vid tillämpningen samråder med arbetsmarknadens parter. En smidig tillämpning av rekommendationen torde icke medföra särskilda svårigheter för vårt lands vidkommande; en osmidig tillämpning kan däremot, säger föreningen, skapa avsevärda svårigheter för näringslivet utan att för den skull skapa större säkerhet för arbetstagarna.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet anmärker följande i anslutning till vad strålskyddsnämnden yttrat rörande karaktären av det i artikel 1 i konventionen föreskrivna samrådet med företrädare för arbetsmarknadens parter vid genomförandet av konventionens bestämmelser.

Inom vederbörande konferensutskott betonades att föreskrivet samråd icke kunde anses ha kommit till stånd enbart därigenom att regeringen underlättar företrädare för parterna om de åtgärder som skulle komma att vidtagas. Utskottet uttalade, att det förutsatta samrådet i verkligheten måste anses innebära ett aktivt deltagande från dessa företrädares sida vid utformningen av de i artikel 1 angivna åtgärderna.

Det kan enligt delegationens mening ej vara fråga om att samverka med parterna skall äga rum beträffande varje detalj i strålskyddsnämndens verksamhet. Kravet på sådan samverkan måste anses vara uppfyllt, om den kommer till stånd i principiella angelägenheter, som berör arbetstagarnas skydd mot joniserande strålning.

Delegationen finner vidare nämndens uttalande, att dispens icke kommer att meddelas för arbetstagare, som är under 16 år, för sysselsättning i radiologiskt arbete, innebära en betryggande garanti för att bestämmelsen i konventionens artikel 7 kommer att uppfyllas.

Då något hinder mot en svensk ratificering ej heller i övrigt synes föreligga, tillstyrker delegationen, att konventionen ratificeras av Sverige.

I fråga om rekommendationen förordar delegationen slutligen, att däri angivna riktlinjer, i den utsträckning så befinner lämpligt och möjligt, skall beaktas vid tillämpningen av gällande strålskyddslagstiftning ävensom vid utformningen av framtida bestämmelser och anvisningar på strålskyddets område.

Rekommendationen angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer

Till en början må anmärkas, att frågor rörande ett tvåpartssamarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt ett trepartssamarbete mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer tidigt aktualiserats inom Internationella arbetsorganisationen. Av olika skäl bröts spørgsmålet om tvåpartssamarbete på företagsplanet ut ur det större sammanhanget och gjordes till föremål för en vid arbetskonferensen år 1952 antagen rekommendation (nr 94) i ämnet (jfr proposition nr 73 till 1953 års riksdag).

Internationella arbetsbyråns styrelse beslöt sedermera att på dagordningen för arbetskonferensens 43:e sammanträde år 1959 upptaga övriga samarbetsspörsmål, nämligen två- eller trepartssamarbete på industrinivå samt trepartssamarbete på den nationella nivån rörande sociala, tekniska och ekonomiska problem. Sedan detta ämne preliminärt behandlats vid nyssnämnda sammanträde, återupptogs detsamma till förnyad diskussion vid 1960 års arbetskonferens, vilken slutligen antog den nu ifrågavarande rekommendationen.

Rekommendationen

Rekommendationen förordar, att till nationella förhållanden anpassade åtgärder vidtages för att främja effektivt samråd och effektiv samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan å ena sidan de offentliga myndigheterna samt å andra sidan arbetsgivarnas och arbetstagarorganisationer ävensom mellan dessa organisationer inbördes. Det allmänna målet för sådant samråd och sådan samverkan bör vara, heter det vidare i rekommendationen, att främja ömsesidig förståelse och goda förbindelser mellan samtliga tre berörda parter i syfte att utveckla näringslivet i dess helhet eller särskilda grenar därav, förbättra arbetsvillkoren samt höja lev-

nadsstandarden. Ifrågavarande samråd och samverkan bör särskilt ha till uppgift att få till stånd en gemensam prövning av angelägenheter av ömsesidigt intresse för arbetsgivarnas och arbetstagarorganisationer i syfte att i största möjliga utsträckning nå fram till lösningar i samförstånd samt att skapa garantier för att de offentliga myndigheterna inhämtar dessa organisationers synpunkter, råd och bistånd i frågor avseende exempelvis förberedelse och genomförande av lagstiftning, som berör organisationernas intressen, inrättande och förvaltning av sådana nationella organ som har att svara för sysselsättningens organisation, yrkesutbildning och omskolning, arbetarskydd, sundhet och säkerhet i arbetet, produktivitet, social trygghet och välfärd samt utarbetandet och genomförandet av planer för ekonomisk och social utveckling. I enlighet med nationell sedvänja eller praxis bör sådant samråd och sådan samverkan åstadkommas eller främjas genom frivilliga åtgärder från arbetsgivarnas och arbetstagarorganisationer, genom stimulerande åtgärder från de offentliga myndigheternas sida, genom lagstiftning eller genom några av dessa metoder i förening. Ifrågavarande åtgärder bör tillämpas utan att gentemot organisationerna eller mellan dessa inbördes utövas någon som helst diskriminering på sådana grunder som medlemmarnas ras, kön, religion, politiska uppfattning eller nationella härstamning. Slutligen framhålles i rekommendationen att samråd och samverkan bör lämna föreningsfriheten samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationernas rättigheter, däri inbegripen rätten till kollektiva förhandlingar, oförkränkta.

Rekommendationen antogs med 217 röster mot 0; 34 röster nedlades. Samtliga svenska ombud röstade för rekommendationen.

Svenska bestämmelser och avtal

Med den vikt och betydelse, som genom utvecklingen kommit arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer till del, har det i vårt land varit naturligt att offentliga myndigheter i större sammanhang sökt samarbete med dessa organisationer i frågor av social, teknisk och ekonomisk innebörd. Här må endast erinras hurusom § 10 regeringsformen föreskriver att »innan ärendena hos Konungen i statsrådet föredragas, skola de, genom nödiga upplysningars inhämtande från vederbörande ämbetsverk, av den föredragande beredas», men att numera ej blott ämbetsverken utan även de stora arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna i praktiken regelmässigt och i stor utsträckning anlitas som remissorgan. Också i andra avseenden har arbetsgivar- och arbetstagarorganisationernas faktiska betydelse kommit till uttryck — bland annat genom deras representation i olika statliga ämbetsverk, institutioner och utredande kommittéer på det sociala området. Därutöver må nämnas, att Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen redan år 1938 genom träffandet av huvudavtalet skapade ett särskilt organ för organiserat samarbete i arbetsmarknadsnämnden. Nämnda huvudorganisationer har sedermera träffat ett principavtal om företagsnämnder, vilket avtal godkänts som bindande kollektivavtal mellan många stora arbetsgivar- och ar-

betstagarorganisationer, varjämte tjänstemannaorganisationerna genom ett särskilt principavtal med Svenska arbetsgivareföreningen kopplats in i samarbetet. På grund härav är arbetsmarknadsnämndens uppgifter ej begränsade till frågor, som behandlats i huvudavtalet eller som angår samarbetsnämnderna på företagsnivån. I 1946 års principavtal om företagsnämnder, vilket reviderats år 1958, lyder § 28 oförändrad sålunda:

Den genom huvudavtalet inrättade arbetsmarknadsnämnden skall, utöver vad som åvilar den enligt huvudavtalet, ha till allmän uppgift

att främja och vägleda företagsnämndernas verksamhet ävensom motsvarande verksamhet vid företag, där företagsombud utsetts;

att befordra en fortlöpande samverkan mellan parterna på arbetsmarknaden för främjande av produktionens effektivitet och de anställdas välfärd;

samt att överlägga om frågor, som i övrigt äro av allmän eller eljest större betydelse för näringslivets organisation, ekonomi och arbetskraftsförsörjning.

Såsom framgår av den citerade bestämmelsen har de stora parterna på arbetsmarknaden i vårt land själva och utan statlig inblandning skapat organisatoriska förutsättningar för behandling av de spörsmål, som enligt rekommendationen skall ge det ifrågasatta samarbetet dess sakliga innehåll även vad angår de inbördes relationerna mellan arbetsmarknadens parter. Bland frågor, som utretts och lett fram till positiva åtgärder i nämnden, kan nämnas arbetarskyddet (den lokala säkerhetstjänstens organisation), yrkesutbildningen, arbetsstudier, kvinnolönerna och de partiellt arbetsföras ställning.

Yttranden

Yttranden över rekommendationen har inhämtats från socialstyrelsen, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet.

Socialstyrelsen anmärker, att ett rikt samarbete här i landet utvecklats såväl mellan myndigheterna och arbetsmarknadens parter som mellan parterna inbördes samt anför härefter följande.

Den i Sverige gängse uppfattningen, att man i det längsta bör undvika statlig inblandning i intressetvister, där staten icke är part, liksom den omständigheten, att vårt land ligger så väl framme i frågor om utvecklingen av samarbetet mellan arbetsmarknadens parter inbördes, ligger till grund för socialstyrelsens tidigare deklarerade inställning, att frågor rörande dylikt samarbete bör hållas utanför en internationell rekommendation. Emellertid har bestämmelserna i föreliggande rekommendation givits en så allmänt hållen formulering, att de enligt styrelsens uppfattning icke behöver föranleda någon omläggning av den hittillsvarande utvecklingen här i landet på ifrågavarande område. Icke heller i övrigt har styrelsen någon erinran att göra emot rekommendationen.

Svenska arbetsgivareföreningen finner rekommendationstexten ägnad att tjäna det avsedda syftet, i den mån en tillämpning sker i den positiva anda,

vari ämnet diskuterades vid Internationella arbetskonferensens 44:e sammanträde. Självfallet förutsattes att ett samarbete mellan myndigheter och arbetsmarknadsorganisationer såväl som mellan de olika organisationerna inbördes alltid måste vila på en grund av frivillighet och god vilja till ömsesidigt hänsynstagande, likaväl som att de statliga myndigheterna har för avsikt att taga all möjlig hänsyn till de av organisationerna framförda synpunkterna och söka sammanjämka dessa på ett godtagbart sätt. Är ej dessa väsentliga förutsättningar för handen, kan rekommendationen bli helt verkningslös, eftersom den då endast skulle främja ett samarbete för formens skull.

Då man sedan länge i vårt land i praktiken anlitat metoder för samråd i enlighet med rekommendationens anvisningar, säger föreningen slutligen, synes förutsättningarna för en tillämpning av rekommendationen för Sveriges del vara för handen.

Landsorganisationen, som icke finner några författningsmässiga eller andra åtgärder påkallade från svensk sida med anledning av rekommendationen, anser likväl att några allmänna kommentarer till rekommendationen kan vara på sin plats och anför i sådant hänseende följande.

Även om för Sveriges vidkommande några åtgärder med anledning av rekommendationen inte är motiverade, torde det böra framhållas att sådana åtgärder ingalunda är opåkallade vad angår det stora flertalet av de nu 90 medlemsstaterna i Internationella arbetsorganisationen. I dessa länder har både arbetarnas och arbetsgivarnas fackliga organisationer en konstitutionellt och reellt svag ställning, förhållandet till staten är präglad av ofrihet och underordning etc. Och detta gäller inte endast de totalitära staterna utan i stor utsträckning också en rad formellt demokratiska länder. Det är uppenbart att för sådana länders del en rekommendation sådan som den förevarande kan vara av stor betydelse som opinionsbildande faktor, under förutsättning att fråga är dels om verkliga *bona fide*-organisationer, dels om regeringar som eftersträvar ett samarbete med resp. mellan partsorganisationerna, vilket verkligen avser att upprätthålla och främja sådana organisationer och inte endast att utnyttja dem som underlag för den politiska regimen. Man bör nog inte — i flertalet fall — göra sig några illusioner om ifrågavarande regeringars beredvillighet i detta avseende, men där regeringen själv är *bona fide* bör rekommendationen kunna vara av praktiskt värde såväl då det gäller den trepartssamverkan (mellan stat, arbetsgivar- och arbetarorganisationer) som ock i fråga om den tvåpartskontakt mellan arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer, som samrådet och samverkan enligt rekommendationen skall avse.

Vad här anförts, säger organisationen slutligen, berör ju inte frågan huruvida några åtgärder från svensk sida må anses påkallade i anslutning till rekommendationen. Att *Landsorganisationen* likväl framfört dessa reflexioner beror på organisationens önskan att använda tillfället att framhäva rekommendationens internationella betydelse och att uttala sin mening att Sverige, där så kan komma i fråga (t. ex. inom Internationella arbetsorganisationen, Förenta Nationerna etc.), bör göra allt för att medverka till en opinionsbildning om förhållandet mellan staten och arbetsmarknadens or-

ganisationer med syfte att främja dessa organisationers självbestämmanderätt i förhållande till staten och att befordra deras inbördes samverkan.

Tjänstemännens centralorganisation konstaterar, att rekommendationen i huvudsak synes syfta till en ordning, motsvarande vad som gäller i vårt land. Flertalet bestämmelser är för oss sedan länge självklara, såsom att samråd och samverkan skall ske utan diskriminering och att samverkan icke skall inkräkta på förenings- och förhandlingsrätten. Rekommendationen synes sålunda icke påfordra några direkta åtgärder från svensk sida.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet betonar, att ett internationellt instrument av den art, varom här är fråga, självfallet bör bedömas inte bara från det egna landets synpunkt utan att hänsyn också bör tagas till dess möjliga effekt på en önskvärd utveckling internationellt sett. Det kan visserligen ifrågasättas, huruvida instrumentet skall kunna få en inom överskådlig framtid nämnvärd effekt i många länder, då en grundförutsättning härför måste vara inte bara en stabil och omfattande uppbyggnad av organisationsväsendet på såväl arbetsgivar- som arbetstagar-sidan utan också organisationernas principiellt sett oberoende ställning i förhållande till statsmakterna. Ett aldrig så välment organisatoriskt program för samarbete torde i vart fall riskera att förfela sitt syfte, om inte de psykologiska och materiella förutsättningarna för samarbete i ordets egentliga mening är förhanden.

Nu anförda betänkligheter kan å andra sidan icke dölja det faktum, att rekommendationen kan komma att få ett icke obetydligt egenvärde därigenom, att den på utvecklingens nuvarande ståndpunkt sammanfattar de bärande ideer, varpå den industriella demokratin enligt den i vårt land liksom i övriga demokratiska länder förhärskande åskådningen vilar. Betydelsen av rekommendationen ligger enligt delegationens mening främst i förhoppningen, att den åtminstone på längre sikt skall kunna bidra till en utveckling fram emot det åsyftade samarbetet även i stater, där förutsättningarna i dagens läge kan synas mindre gynnsamma härför.

Då rekommendationen syftar till en ordning, motsvarande den som redan gäller i vårt land, synes anledning ej föreligga, framhåller delegationen slutligen, att från svensk sida vidtaga någon åtgärd i anslutning till densamma.

Departementschefen

Konventionen angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning består av — förutom en utslutande formell del — två huvuddelar, som innehåller allmänna bestämmelser respektive föreskrifter om skyddsåtgärder. Av de tre artiklarna under rubriken »Allmänna bestämmelser» medger den första en smidig tillämpning av konventionen genom att flera olika metoder anvisas. Artikeln föreskriver vidare, att de offentliga myndigheterna skall samråda med företrädare för arbetsgivare och arbetstagare. Den andra artikeln anger konventionens tillämpningsområde, nämligen all verksamhet som medför att arbetstagare

under sitt arbete utsättes för joniserande strålning, men artikeln gör det samtidigt klart att konventionen ej är tillämplig på radioaktiva ämnen m. m., som endast alstrar strålning i begränsade doser. Artikel 3, som föreskriver att åtgärder från medlemsstaternas sida skall vidtagas för att garantera ett effektivt skydd, tillåter en smidig och successiv tillämpning av gällande nationella bestämmelser. Enligt artikeln skall det ankomma på Internationella arbetsbyråns styrelse att inom tre år efter konventionens ikraftträdande inför arbetskonferensen framlägga en specialrapport rörande erfarenheterna av konventionens tillämpning.

Den andra huvuddelen av konventionen, vilken berör skyddsåtgärder, innehåller en rad tekniska bestämmelser om högsta tillåtliga doser, åldersgränser för anställning i radiologiskt arbete, varning för strålrisker, anmälan om bedrivandet av arbete, som medför exponering för strålning, mätning av strålning beträffande såväl arbetstagare som arbetsställen, läkarundersökningar, åtgärder som skall vidtagas vid olycksfall samt slutligen inspektion.

Denna konvention behandlar ett område, där den tekniska utvecklingen förlöper mycket snabbt och där kravet på skydd för arbetstagarna blir allt starkare allt eftersom strålkällor i vidgad utsträckning tages i anspråk inom olika sektorer av näringslivet. Tillämpningsområdet för ett internationellt instrument av detta slag torde med hänsyn härtill icke kunna för närvarande exakt angivas, och fasta skyddsnormer lär det icke vara möjligt att i dag uppställa. Det är därför av vikt, att en internationell strålskyddskonvention icke utformas så stelt, att den hindrar den kommande utvecklingen. I detta avseende synes mig den nu framlagda konventionen fylla alla rimliga krav.

Den svenska lagstiftningen på området, strålskyddslagen, som trädde i kraft så sent som den 1 januari 1959, synes väl överensstämma med konventionens bestämmelser och några ändringar erfordras inte i lagen för att möjliggöra en svensk anslutning till konventionen. Under sådana förhållanden tillstyrker jag i likhet med remissorganen, att konventionen (nr 115) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning ratificeras av Sverige.

Vad angår rekommendationen i samma ämne innehåller den vissa preciseringar av de i konventionen angivna principerna. Den förordar vidare, att vissa i konventionen ej uttryckligen nämnda åtgärder skall vidtagas. Rekommendationens anvisningar synes icke för närvarande påkalla någon ändring i svensk lagstiftning. I likhet med delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet anser jag, att rekommendationen, i den utsträckning detta är lämpligt och möjligt, bör beaktas vid tillämpningen av gällande svenska strålskyddslagstiftning ävensom vid utformningen av framtida bestämmelser och anvisningar på strålskyddets område. Jag förordar därför, att rekommendationen i detta syfte överlämnas till medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd.

Det tredje instrumentet som antogs vid 1960 års arbetskonferens var

en rekommendation angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer. I vårt land har utvecklingen i fråga om ett sådant samarbete mellan offentliga myndigheter samt arbetsmarknadens organisationer ävensom mellan dessa organisationer inbördes, som är det huvudsakliga ändamålet med denna rekommendation, nått mycket långt. En redogörelse för de olika samarbetsformer som förekommer hos oss har lämnats i det föregående. Jag hänvisar till nämnda redogörelse och vill i övrigt endast framhålla, att jag helt ansluter mig till den bedömning av värdet och betydelsen av denna rekommendation, som gjorts av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet. I likhet med delegationen och övriga remissorgan finner jag rekommendationen ej föranleda någon åtgärd från svensk sida.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens konferens år 1960 vid dess fyrtiofjärde sammanträde antagna konvention och rekommendationer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Wilhelmsson

Bilaga A

(Översättning)

Convention (No. 115) concerning the Protection of Workers against Ionising Radiations **Konvention (nr 115) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning**

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-fourth Session on 1 June 1960, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the protection of workers against ionising radiations, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

adopts this twenty-second day of June of the year one thousand nine hundred and sixty the following Convention, which may be cited as the Radiation Protection Convention, 1960:

Part I. General Provisions

Article 1

Each Member of the International Labour Organisation which ratifies this Convention undertakes to give effect thereto by means of laws or regulations, codes of practice or other appropriate means. In applying the provisions of the Convention the competent authority shall consult

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 1 juni 1960 till sitt fyrtiofjärde sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdet dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den tjugooandra dagen i juni månad år nittonhundrasextio följande konvention, som må benämnas strålskyddskonventionen, 1960.

Del I. Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förpliktat sig att bringa den i tillämpning medelst lagstiftning, praktiska anvisningar eller på annat lämpligt sätt. Vid tillämpningen av konventionens bestämmelser skall vederbörande myndighet

with representatives of employers and workers.

samråda med företrädare för arbetsgivare och arbetstagare.

Article 2

1. This Convention applies to all activities involving exposure of workers to ionising radiations in the course of their work.

2. This Convention does not apply to radioactive substances, whether sealed or unsealed, nor to apparatus generating ionising radiations which substances or apparatus, owing to the limited doses of ionising radiations which can be received from them, are exempted from its provisions by one of the methods of giving effect to the Convention mentioned in Article 1.

Article 3

1. In the light of knowledge available at the time, all appropriate steps shall be taken to ensure effective protection of workers, as regards their health and safety, against ionising radiations.

2. Rules and measures necessary for this purpose shall be adopted, and data essential for effective protection shall be made available.

3. With a view to ensuring such effective protection—

(a) measures for the protection of workers against ionising radiations adopted after ratification of the Convention by the Member concerned shall comply with the provisions thereof;

(b) the Member concerned shall modify, as soon as practicable, measures adopted by it prior to the ratification of the Convention, so as to comply with the provisions thereof,

Artikel 2

1. Denna konvention äger tillämpning på all verksamhet, som medför att arbetstagare under sitt arbete utsättes för joniserande strålning.

2. Denna konvention äger icke tillämpning på radioaktiva ämnen, vare sig slutna eller icke slutna, ej heller på anordningar, som alstra joniserande strålning, såframt dessa ämnen eller anordningar, på grund av de begränsade strålningsdoser som kunna härröra därifrån, äro undantagna från konventionens bestämmelser genom någon av de i artikel 1 angivna tillämpningsmetoderna.

Artikel 3

1. Med beaktande av senast tillgängliga rön skola alla lämpliga åtgärder vidtagas för att säkerställa att arbetstagare effektivt skyddas mot joniserande strålning såvitt avser deras hälsa och säkerhet.

2. För detta ändamål skola erforderliga regler utfärdas och åtgärder vidtagas samt data för möjliggörande av ett effektivt skydd tillhandahållas.

3. I syfte att säkerställa ett sådant effektivt skydd

a) skola av vederbörande medlemsstat efter konventionens ratificering vidtagna åtgärder för arbetstagarnas skydd mot joniserande strålning uppfylla konventionens föreskrifter;

b) skola av vederbörande medlemsstat före konventionens ratificering vidtagna åtgärder så snart detta är praktiskt möjligt ändras på sådant sätt, att de bringas i överensstämmelse

and shall promote such modification of other measures existing at the time of ratification;

(c) the Member concerned shall communicate to the Director-General of the International Labour Office, when ratifying the Convention, a statement indicating the manner in which and the categories of workers to which the provisions of the Convention are applied, and shall indicate in its reports on the application of the Convention any further progress made in the matter;

(d) at the expiration of three years from the date on which this Convention first enters into force the Governing Body of the International Labour Office shall submit to the Conference a special report concerning the application of subparagraph (b) of this paragraph and containing such proposals as it may think appropriate for further action in regard to the matter.

se med konventionens föreskrifter; och skall medlemsstaten tillika på samma sätt främja ändringar i andra vid tidpunkten för ratificering tillämpade åtgärder;

c) skall vederbörande medlemsstat vid tidpunkten för konventionens ratificering tillstålla Internationella arbetsbyråns generaldirektör en förklaring, vari angives på vad sätt och på vilka kategorier av arbetstagare konventionens bestämmelser äga tillämpning; och skall medlemsstaten tillika i sina rapporter rörande konventionens tillämpning lämna uppgift om de framsteg som må ha gjorts i detta hänseende;

d) skall Internationella arbetsbyråns styrelse sedan tre år förflutit från den dag, då denna konvention först trädde i kraft, inför arbetskonferensen framlägga en specialrapport rörande tillämpningen av stycket b) med avgivande av förslag till de ytterligare åtgärder, som styrelsen må finna lämpliga i detta hänseende.

Part II. Protective Measures

Article 4

The activities referred to in Article 2 shall be so arranged and conducted as to afford the protection envisaged in this Part of the Convention.

Article 5

Every effort shall be made to restrict the exposure of workers to ionising radiations to the lowest practicable level, and any unnecessary exposure shall be avoided by all parties concerned.

Del II. Skyddsåtgärder

Artikel 4

I artikel 2 angiven verksamhet skall anordnas och utföras på sådant sätt, att i förevarande del av konventionen avsett skydd åvägbringas.

Artikel 5

Alla ansträngningar skola göras för att begränsa arbetstagarnas strål exponering till lägsta praktiskt möjliga nivå, och varje onödig strålexponering skall undvikas av samtliga berörda parter.

Article 6

1. Maximum permissible doses of ionising radiations which may be received from sources external to or internal to the body and maximum permissible amounts of radioactive substances which can be taken into the body shall be fixed in accordance with Part I of this Convention for various categories of workers.

2. Such maximum permissible doses and amounts shall be kept under constant review in the light of current knowledge.

Article 7

1. Appropriate levels shall be fixed in accordance with Article 6 for workers who are directly engaged in radiation work and are—

(a) aged 18 and over;

(b) under the age of 18.

2. No worker under the age of 16 shall be engaged in work involving ionising radiations.

Article 8

Appropriate levels shall be fixed in accordance with Article 6 for workers who are not directly engaged in radiation work, but who remain or pass where they may be exposed to ionising radiations or radioactive substances.

Article 9

1. Appropriate warnings shall be used to indicate the presence of hazards from ionising radiations. Any information necessary in this connection shall be supplied to the workers.

Artikel 6

1. De högsta tillåtliga doser av joniserande strålning, som kroppen må mottaga, vare sig från externa eller interna strålkällor, ävensom de högsta tillåtliga mängder av radioaktiva ämnen som må tillföras kroppen, skola fastställas i enlighet med del I av denna konvention för olika kategorier av arbetstagare.

2. Sådana högsta tillåtliga doser och mängder skola göras till föremål för ständig översyn under beaktande av nyvunna rön inom området.

Artikel 7

1. Såvitt avser med strålningsarbete direkt sysselsatta arbetstagare skola lämpliga nivåer fastställas i enlighet med artikel 6

a) beträffande å ena sidan sådana arbetstagare, som fyllt 18 år;

b) beträffande å andra sidan sådana arbetstagare, som äro under 18 år.

2. Arbetstagare under 16 år må icke sysselsättas i arbete, som är förenat med joniserande strålning.

Artikel 8

Lämpliga nivåer skola fastställas i enlighet med artikel 6 för arbetstagare, som ej äro direkt sysselsatta med strålningsarbete men som vistas på eller passera ställen, där de kunna bli utsatta för joniserande strålning eller radioaktiva ämnen.

Artikel 9

1. Ändamålsenliga varningstecken skola användas för att angiva förefintlig risk till följd av joniserande strålning. I detta sammanhang erfordrerliga upplysningar skola tillhandahållas arbetstagarna.

2. All workers directly engaged in radiation work shall be adequately instructed, before and during such employment, in the precautions to be taken for their protection, as regards their health and safety, and the reasons therefor.

Article 10

Laws or regulations shall require the notification in a manner prescribed thereby of work involving exposure of workers to ionising radiations in the course of their work.

Article 11

Appropriate monitoring of workers and places of work shall be carried out in order to measure the exposure of workers to ionising radiations and radioactive substances, with a view to ascertaining that the applicable levels are respected.

Article 12

All workers directly engaged in radiation work shall undergo an appropriate medical examination prior to or shortly after taking up such work and subsequently undergo further medical examinations at appropriate intervals.

Article 13

Circumstances shall be specified, by one of the methods of giving effect to the Convention mentioned in Article 1, in which, because of the nature or degree of the exposure or a combination of both, the following action shall be taken promptly:

(a) the worker shall undergo an appropriate medical examination;

2. Varje med strålningsarbete direkt sysselsatt arbetstagare skall såväl före som under arbetet tillfredsställande instrueras rörande de försiktighetsåtgärder han har att iakttaga till skydd för hälsa och säkerhet samt skälen till dessa åtgärder.

Artikel 10

I lagstiftningen skall föreskrivas att anmälan i den ordning däri stadgas skall göras rörande bedrivande av arbete, som medför exponering av arbetstagare för joniserande strålning under arbetet.

Artikel 11

Lämplig strålningsmätning beträffande såväl arbetstagare som arbetsställen skall utföras med avseende på arbetstagarnas exponering för joniserande strålning och för radioaktiva ämnen i syfte att kontrollera, huruvida tillämpliga nivåer iakttagas.

Artikel 12

Varje med strålningsarbete direkt sysselsatt arbetstagare skall underkastas lämplig läkarundersökning före eller kort efter påbörjandet av sådant arbete samt därefter undergå läkarbesiktningar med lämpliga tids mellanrum.

Artikel 13

De omständigheter, under vilka följande åtgärder skyndsamt skola vidtagas på grund av exponeringens natur eller grad, skola bestämmas genom någon av de i artikel 1 angivna tillämpningsmetoderna:

a) arbetstagaren skall underkastas för ändamålet lämpad läkarundersökning;

(b) the employer shall notify the competent authority in accordance with its requirements;

(c) persons competent in radiation protection shall examine the conditions in which the worker's duties are performed;

(d) the employer shall take any necessary remedial action on the basis of the technical findings and the medical advice.

b) arbetsgivaren skall underrätta vederbörande myndighet i den ordning myndigheten föreskriver;

c) med strålskyddsfrågor förtrogna personer skola undersöka de omständigheter, under vilka arbetstagen fullgör sitt arbete;

d) arbetsgivaren skall vidtaga de rättelser, som påkallas av tekniska iakttagelser och medicinska utlåtanden.

Article 14

No worker shall be employed or shall continue to be employed in work by reason of which the worker could be subject to exposure to ionising radiations contrary to qualified medical advice.

Artikel 14

Ej må någon mot utlåtande av kvalificerad medicinsk sakkunskap sysselsättas med eller fortfara att vara sysselsatt med arbete, på grund av vars art han kan bliva utsatt för strålning.

Article 15

Each Member which ratifies this Convention undertakes to provide appropriate inspection services for the purpose of supervising the application of its provisions, or to satisfy itself that appropriate inspection is carried out.

Artikel 15

Varje medlemsstat som ratificerar denna konvention skall sörja för att lämpliga organ inrättas för tillsyn å efterlevnaden av konventionens bestämmelser eller tillse att inspektion på lämpligt sätt genomföres.

Part. III. Final Provisions

Article 16

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Del III. Slutartiklar

Artikel 16

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

Article 17

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the

Artikel 17

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generaldirektören.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifika-

ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 18

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of five years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of five years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of five years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of five years under the terms provided for in this Article.

Article 19

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall

tioner registrerats av generaldirektören.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader efter den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 18

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan fem år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående moment nämnda femårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av fem år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje följande femårsperiod.

Artikel 19

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registrering- en av alla ratifikationer, förklaring- ar och uppsägningar, som delgivits honom av organisationens medlem- mar.

2. Då generaldirektören underrät- tar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifika-

draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 20

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 21

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 22

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 18 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force

tionen i ordningen, som delgivits honom, har han att fästa medlemmarnas uppmärksamhet på den dag, då konventionen träder i kraft.

Artikel 20

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om varje ratifikation, förklaring och uppsägning, som av honom registrerats i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 21

Närhelst Internationella arbetsbyråns styrelse finner det erforderligt, skall styrelsen förelägga Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida anledning föreligger att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision, helt eller delvis.

Artikel 22

1. Därest konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision, helt eller delvis, av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, *ipso jure* medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 18 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i

this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 23

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 23

De engelska och franska texterna till denna konvention skola äga lika vitsord.

Bilaga B

(Översättning)

Recommendation (No. 114) concerning the Protection of Workers against Ionising Radiations

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-fourth Session on 1 June 1960, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the protection of workers against ionising radiations, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Radiation Protection Convention, 1960,

adopts this twenty-second day of June of the year one thousand nine hundred and sixty the following Recommendation, which may be cited as the Radiation Protection Recommendation, 1960:

I. General Provisions

1. This Recommendation should be given effect to by means of laws or regulations, codes of practice or other appropriate means. In applying the provisions of the Recommendation the competent authority should consult with representatives of employers and workers.

Rekommendation (nr 114) angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 1 juni 1960 till sitt fyrtiofjärde sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående skydd för arbetstagare mot joniserande strålning, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation, vilken skall komplettera strålskyddskonventionen, 1960,

antager denna den tjuogoandra dagen i juni månad år nittonhundrasextio följande rekommendation, som må benämnas strålskyddsrekommendationen, 1960.

I. Allmänna anvisningar

1. Denna rekommendation bör bringas i tillämpning medelst lagstiftning, praktiska anvisningar eller på annat lämpligt sätt. Vid tillämpningen av rekommendationen bör vederbörande myndighet samråda med företrädare för arbetsgivare och arbetstagare.

2. (1) This Recommendation applies to all activities involving exposure of workers to ionising radiations in the course of their work.

(2) This Recommendation does not apply to radioactive substances, whether sealed or unsealed, nor to apparatus generating ionising radiations which substances or apparatus, owing to the limited doses of ionising radiations which can be received from them, are exempted from its provisions by one of the methods of giving effect to the Recommendation mentioned in Paragraph 1.

3. For the purpose of giving effect to paragraph 2 of Article 3 of the Radiation Protection Convention, 1960, every Member should have due regard to the recommendations made from time to time by the International Commission on Radiological Protection and standards adopted by other competent organisations.

II. Maximum Permissible Levels

4. The levels referred to in Articles 6, 7 and 8 of the Radiation Protection Convention, 1960, should be fixed with due regard to the relevant values recommended from time to time by the International Commission on Radiological Protection. In addition, maximum permissible concentrations of radioactive substances in such air and water as can be taken into the body should be fixed on the basis of these levels.

5. Appropriate measures of collective and individual protection should be taken to ensure that the maximum permissible levels referred to in

2. 1) Denna rekommendation äger tillämpning på all verksamhet, som medför att arbetstagare under sitt arbete utsättes för joniserande strålning.

2) Denna rekommendation äger icke tillämpning på radioaktiva ämnen, vare sig slutna eller icke slutna, ej heller på anordningar, som alstra joniserande strålning, såframt dessa ämnen eller anordningar, på grund av de begränsade strålningsdoser som kunna härröra därifrån, äro undantagna från rekommendationens anvisningar genom någon av de i punkten 1 angivna tillämpningsmetoderna.

3. I och för tillämpningen av artikel 3, mom. 2, av strålskyddskonventionen, 1960, bör varje medlemsstat vederbörligen beakta de rekommendationer, som från tid till annan avgivs av den internationella strålskyddskommissionen samt de normer som antagas av andra kompetenta organisationer.

II. Högsta tillåtliga nivåer

4. De i artiklarna 6, 7 och 8 av strålskyddskonventionen, 1960, omnämnda nivåerna böra fastställas med vederbörligt beaktande av de tillämpliga värden, som från tid till annan förordas av den internationella strålskyddskommissionen. Därjämte böra högsta tillåtliga koncentrationer av radioaktiva ämnen i sådan luft och i sådant vatten, som kan tillföras kroppen, fastställas på grundval av dessa nivåer.

5. Lämpliga åtgärder för kollektivt och individuellt skydd böra vidtagas för att garantera, att de i artiklarna 6, 7 och 8 av strålskyddskonventionen,

Articles 6, 7 and 8 of the Radiation Protection Convention, 1960, are not exceeded and that the maximum permissible concentrations referred to in Paragraph 4 are not exceeded for such air and water as may be taken into the body.

1960, angivna högsta tillåtliga nivåerna icke överskridas samt att de i punkten 4 ovan avsedda högsta tillåtliga koncentrationerna icke överskridas beträffande luft och vatten, som kan tillföras kroppen.

III. Competent Person

6. The employer should appoint a competent person to deal on behalf of the undertaking with questions of protection against ionising radiations.

III. Kompetent ombud

6. Arbetsgivaren bör tillsätta ett kompetent ombud med uppgift att å företagets vägnar handlägga frågor rörande skydd mot joniserande strålning.

IV. Methods of Protection

7. (1) In cases where they ensure effective protection preference should be given to methods of collective protection, both physical and operational.

(2) Wherever methods of collective protection are inadequate, personal protective equipment and, as necessary, appropriate protective procedures should be used.

8. (1) All protective devices, appliances and apparatus should be so designed or modified as to fulfil their intended purpose.

(2) All appropriate measures should be taken to provide for regular examination of these devices, appliances and apparatus, in order to determine whether they are in good condition, are operating satisfactorily, are properly sited and provide the required protection; in particular they should be examined before being put into use and whenever changes are made in procedures, equipment or shielding.

IV. Skyddsmetoder

7. 1) Där betryggande skydd därigenom uppnås, böra i första hand kollektiva skyddsåtgärder vidtagas, både i materiellt och arbetsorganisatoriskt hänseende.

2) Där kollektiva skyddsåtgärder äro otillräckliga, bör personlig skyddsutrustning och om så erfordras andra lämpliga skyddsmedel användas.

8. 1) Alla skyddsanordningar böra utformas eller ändras på sådant sätt, att de äro väl lämpade för sitt ändamål.

2) Alla lämpliga anstalter böra träffas för utförandet av regelbundet återkommande besiktningar av skyddsanordningarna för utrönande av huruvida de befinna sig i gott skick, fungera på tillfredsställande sätt, äro lämpligt anbragta och erbjuda betryggande skydd; i synnerhet bör dylik besiktning äga rum, innan anordningarna tagas i bruk och vid varje tillfälle då användningssätt, utrustning eller avskärmning ändras.

(3) Any defects found in these devices, appliances and apparatus should be remedied at once; if necessary, the equipment to which they are fitted should be taken immediately out of service and kept out of service until the defects have been remedied.

(4) The competent authority should require the inspection in an appropriate manner and at regular intervals of major items of protective equipment and in particular of monitoring equipment.

9. (1) Unsealed sources should be manipulated with due regard to their toxicity.

(2) The methods of manipulation should be chosen with a view to minimising the risk of entry of radioactive substances into the body and the spread of radioactive contamination.

10. Plans should be made in advance for measures—

(a) to detect as promptly as possible any leakage from, or breakage of, a sealed source of radioactive substances which may involve a risk of radioactive contamination; and

(b) to take prompt remedial action to prevent the further spread of radioactive contamination and to apply other appropriate safety precautions, including decontamination procedures, with, as necessary, the immediate collaboration of all authorities concerned.

11. Sources which may involve exposure of workers to ionising radiations, and the areas in which such an exposure may occur or where workers may be exposed to radioactive con-

3) Varje fel, som befinnes vid låda skyddsanordning, bör omedelbart avhjälpas; i den mån så erfordras bör den anläggning, vid vilken skyddsanordningen finnes anbragt, omedelbart tagas ur bruk och så förbli intill dess felet avhjälpas.

4) Vederbörande myndighet bör föreskriva, att inspektion på lämpligt sätt och med regelbundna mellanrum företages beträffande väsentlig skyddsutrustning och särskilt beträffande utrustning för strålningsmätningar.

9. 1) Icke slutna strålkällor böra handhas med vederbörligt beaktande av deras giftverkan.

2) De metoder som skola komma till användning vid sådant handhavande böra utväljas med det syftet att i möjligaste mån nedbringa risken för att radioaktiva ämnen intränga i kroppen och att radioaktiv kontaminering sprides.

10. Åtgärder böra i förväg planeras —

a) för att så snabbt som möjligt upptäcka varje läcka eller brott hos en sluten strålkälla, som kan medföra risk för radioaktiv kontaminering; och

b) för att utan dröjsmål förhindra ytterligare spridning av radioaktiv kontaminering samt för att bringa i tillämpning andra lämpliga säkerhetsåtgärder, däri inbegripna åtgärder för dekontaminering, om så erfordras i omedelbar samverkan med samtliga berörda myndigheter.

11. Strålkällor, vilka kunna medföra att arbetstagare utsätts för joniserande strålning, ävensom områden, där dylik strålexponering kan förekomma eller där arbetstagare kun-

tamination, should be identified, in appropriate cases, by means of easily recognisable warnings.

12. All sources of radioactive substances, whether sealed or unsealed, in use or stored by an undertaking, should be appropriately recorded.

13. (1) The competent authority should require any employer or undertaking using or having possession of radioactive substances to make reports as prescribed by it on the use of these substances.

(2) The competent authority should prescribe the conditions under which such substances should be stored when not in use.

14. No radioactive substance should be transferred to another employer or undertaking without such notification as may be required by the competent authority.

15. (1) Any person who has reason to believe that a radioactive source has been lost, mislaid, stolen or damaged should immediately notify the competent person referred to in Paragraph 6 above or, if this is not possible, another responsible person who should pass the information to the competent person as soon as possible.

(2) If the loss, theft or damage is confirmed, the competent authority should be notified without delay.

16. In view of the special medical problems involved in the employment of women of child-bearing age in radiation work every care should be taken to ensure that they are not exposed to high radiation risks.

na utsättas för radioaktiv kontaminering, böra, då så befinnes lämpligt, utmärkas medelst lätt igenkännbara varningstecken.

12. Alla strålkällor i form av radioaktiva ämnen, vare sig slutna eller icke slutna, som av ett företag nyttjas eller förvaras, böra på lämpligt sätt registreras.

13. 1) Vederbörande myndighet bör ålägga arbetsgivare eller företag, som brukar eller innehar radioaktiva ämnen, att i den ordning myndigheten föreskriver avge anmälan beträffande användningen av dessa ämnen.

2) Vederbörande myndighet bör utfärda anvisningar rörande de förhållanden, under vilka sådana ämnen skola lagras, då de icke användas.

14. Ej må radioaktivt ämne överflyttas till annan arbetsgivare eller till annat företag, utan att sådan anmälan skett, som må ha föreskrivits av vederbörande myndighet.

15. 1) Den som finner anledning antaga, att radioaktiv strålkälla gått förlorad, eller blivit förlagd, stulen eller skadad, bör därom omedelbart underrätta det i punkten 6 omförmälda kompetenta ombudet, eller om detta icke är möjligt, annan ansvarig person, som snarast möjligt bör underrätta ombudet.

2) Om förlusten, stölden eller skadan bekräftas, bör vederbörande myndighet utan dröjsmål underrättas därom.

16. Med hänsyn till de speciella medicinska problem, som äro förknippade med anställning av kvinnor i fruktsam ålder i radiologiskt arbete, böra särskilda försiktighetsmått vidtagas för att förhindra att de utsättas för hög strålningsrisk.

V. Monitoring

17. (1) Appropriate monitoring of workers and places of work should be carried out in order to measure the exposure of workers to ionising radiations and radioactive substances, with a view to ascertaining that the applicable levels are respected.

(2) In the case of external radiation this monitoring should be effected by films, dosimeters or other suitable means.

(3) In the case of internal radiation, when there is reason to believe that the maximum permissible levels may be approached or have been exceeded, this monitoring should include tests—

- (a) for radioactive contamination;
- (b) if practicable, for body burden.

(4) In addition to measurement of the exposure of the whole body, the monitoring should make it possible to determine the partial exposure of that part of the body where the greatest harm could be done.

18. The competent authority should, where appropriate, require tests to be made for the purpose of detecting contamination of the hands, the body and the clothes of persons leaving a workplace.

19. Persons who carry out monitoring in pursuance of the provisions of the Radiation Protection Convention, 1960, and of this Recommendation, should be afforded adequate equipment and facilities for carrying out this work.

V. Strålningsmätningar

17. 1) Lämplig strålningsmätning beträffande såväl arbetstagare som arbetsställen bör utföras med avseende på arbetstagarnas exponering för joniserande strålning och för radioaktiva ämnen samt i syfte att kontrollera, huruvida tillämpliga nivåer iakttagas.

2) Vid extern bestrålning bör denna övervakning utföras med hjälp av filmer, penndosimetrar eller andra lämpliga medel.

3) Vid intern bestrålning bör, om anledning finnes antaga att högsta tillåtliga nivåer kunna komma att uppnås eller ha överskridits, denna övervakning omfatta undersökning av

- a) radioaktiv kontaminering;
- b) om möjligt den mängd av radioaktivt ämne, som förefinnes i kroppen.

4) Förutom undersökning av bestrålningen av kroppen som helhet bör strålningsmätningen även möjliggöra fastställande av den lokala bestrålningen av den del av kroppen, där den största skadan kan åstadkommas.

18. Vederbörande myndighet bör, då så befinnes lämpligt, föreskriva, att undersökningar skola utföras för att avslöja kontaminering av händer, kropp och kläder, då en person lämnar ett arbetsställe.

19. De som i enlighet med bestämmelserna i strålskyddskonventionen, 1960, och i denna rekommendation ha att utöva strålningsmätningar böra vara utrustade med för utförandet av detta arbete lämpade hjälpmedel.

VI. Medical Examinations

20. All medical examinations referred to in the Radiation Protection Convention, 1960, should be carried out by a suitably qualified physician.

21. In the cases referred to in Article 13 of the Radiation Protection Convention, 1960, all necessary special medical examinations should be carried out.

22. The medical examinations referred to in the preceding Paragraphs should not involve the workers in any expense.

23. Physicians who carry out such medical examinations should be afforded adequate facilities for ascertaining the conditions of work of the workers concerned.

24. For all workers who undergo such medical examinations health records should be established and kept in accordance with the requirements of the competent authority.

25. These health records should be in a form standardised at the national level.

26. So far as practicable a complete record of all doses received in the course of work by every worker specified in Paragraph 24 of this Recommendation should be kept so that the cumulative dose may be taken into account for employment purposes.

27. If, as the result of such medical advice as is envisaged in Article 14 of the Radiation Protection Convention, 1960, it is inadvisable to subject a worker to further exposure to ionising radiations in that worker's normal employment, every reasonable

VI. Läkarundersökning

20. I strålskyddskonventionen, 1960, angivna läkarundersökningar böra utföras av vederbörligen kvalificerade läkare.

21. I de fall som avses i artikel 13 av strålskyddskonventionen, 1960, böra samtliga erforderliga speciella läkarundersökningar utföras.

22. I föregående punkter avsedda läkarundersökningar böra vara kostnadsfria för arbetstagaren.

23. Läkare som företager sådan undersökning bör få tillfälle taga del av de förhållanden, under vilka arbetstagaren arbetar.

24. För varje arbetstagare som undergår sådan läkarundersökning bör i den ordning vederbörande myndighet föreskriver hälsoregister upprättas och föras.

25. Formerna för dessa register bör vara enhetlig för hela landet.

26. Så långt detta är genomförbart bör en fullständig förteckning föras över samtliga stråldoser, vilka varje i punkten 24 av denna rekommendation avsedd arbetstagare mottagit under arbetet, så att den kumulativa stråldosen kan beaktas i samband med hans anställning.

27. Därest i artikel 14 av strålskyddskonventionen, 1960, avsett läkarutlåtande ger vid handen att det icke är tillrådligt att vidare utsätta en arbetstagare för joniserande strålning i denne arbetstagares normala sysselsättning, böra alla rimliga åt-

effort should be made to provide such a worker with suitable alternative employment.

VII. Inspection and Notification

28. The inspection services referred to in Article 15 of the Radiation Protection Convention, 1960, should include, or have readily available, a sufficient number of persons fully conversant with radiation hazards and qualified to advise on protection against ionising radiations.

29. (1) Representatives of these inspection services should be empowered to take steps with a view to the remedying of defects observed in installations, apparatus or working methods which they may have reasonable cause to believe constitute a threat to the health or safety of the workers by reason of ionising radiations.

(2) In order to enable representatives of the inspection services to take such steps they should be empowered, subject to any right of appeal to a judicial or administrative authority which may be provided by laws or regulations, to make or to have made orders requiring—

(a) such alterations to the installation or plant, to be carried out within a specified time limit, as may be necessary to secure compliance with the provisions relating to the health or safety of the workers;

(b) measures with immediate executive force if the danger to the health or safety of the workers makes this necessary.

åtgärder vidtagas för att bereda honom annan lämplig sysselsättning.

VII. Tillsyn och anmälningskyldighet

28. De i artikel 15 av strålskyddskonventionen, 1960, omförmälda tillsynsorganen böra innefatta eller äga omedelbar tillgång till ett tillräckligt antal med strålriskfrågor fullt förtrogna personer med kompetens att bistå med rådgivning i strålskyddsfrågor.

29. 1) Representanter för dessa tillsynsorgan böra utrustas med befogenhet att vidtaga åtgärder för undanröjande av sådana i installationer, anordningar eller arbetsmetoder iakttagna brister, vilka skäligen kunna antagas innebära ett hot mot arbetstagarnas hälsa eller säkerhet på grund av joniserande strålning.

2) För att tillsynsorganens representanter skola kunna vidtaga dylika åtgärder, böra de utrustas med befogenhet att utfärda eller låta utfärda föreläggande beträffande

a) vidtagandet inom viss angiven tid av sådana ändringar i anordning eller anläggning, som må erfordras för uppfyllandet av bestämmelserna angående arbetstagarnas hälsa eller säkerhet;

b) omedelbar verkställighet av åtgärder, därest hotet mot arbetstagarnas hälsa eller säkerhet så kräver;

dock att giltigheten av dylikt föreläggande må på besvär i judiciell eller administrativ väg kunna bliva

30. (1) Every Member should provide for measures to control the distribution and use of sources of ionising radiations.

(2) These measures should include—

(a) the notification to the competent authority, as prescribed by it, of the delivery of such sources;

(b) before work involving exposure of workers to ionising radiations is undertaken for the first time and before substantial extensions or alterations to apparatus or installations emitting ionising radiations or affording protection against them are carried out, the notification to the competent authority, as prescribed by it, of information concerning the nature of the apparatus or installation and of the measures provided for protection against ionising radiations.

31. The employer should notify the competent authority, as prescribed by it, of a final cessation of work involving exposure of workers to ionising radiations.

VIII. Co-operation of Employers and Workers

32. Every effort should be made by both the employers and the workers to secure the closest co-operation in carrying out the measures for protection against ionising radiations.

föremål för prövning i den ordning som lagstiftningen stadgar.

30. 1) Varje medlemsstat bör vidtaga åtgärder för tillsynen över distribution och bruk av strålningskällor.

2) Sådana åtgärder böra innefatta

a) anmälan hos vederbörande myndighet i den ordning myndigheten föreskriver av leverans av sådana källor;

b) innan arbete, i vilket arbetstagare utsättes för joniserande strålning för första gången påbörjas, och innan väsentliga utvidgningar eller förändringar vidtagas beträffande anordningar eller installationer, som avge eller bereda skydd mot sådan strålning, anmälan hos vederbörande myndighet i den ordning myndigheten föreskriver av detaljer rörande anordningarnas eller installationernas natur och rörande åtgärder, som vidtagits till skydd mot joniserande strålning.

31. Arbetsgivaren bör hos vederbörande myndighet i den ordning myndigheten bestämmer anmäla slutligt upphörande av arbete, i vilket arbetstagare utsatts för joniserande strålning.

VIII. Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare

32. Såväl arbetsgivare som arbetstagare bör eftersträva en så intim samverkan som möjligt för att genomföra åtgärder till skydd mot joniserande strålning.

Bilaga C

(Översättning)

Recommendation (No. 113) concerning Consultation and Co-operation between Public Authorities and Employers' and Workers' Organisations at the Industrial and National Levels

Rekommendation (nr 113) angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer

The General Conference of the International Labour Organisation,

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-fourth Session on 1 June 1960, and

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 1 juni 1960 till sitt fyrtiofjärde sammanträde,

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to consultation and co-operation between public authorities and employers' and workers' organisations at the industrial and national levels, which is the fifth item on the agenda of the session, and

och beslutat antaga vissa förslag angående samråd och samverkan på branschplanet och på det nationella planet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer, vilken fråga utgör den femte punkten på sammanträdet dagordning,

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

samt beslutat att dessa förslag skola taga formen av en rekommendation,

adopts this twentieth day of June of the year one thousand nine hundred and sixty the following Recommendation, which may be cited as the Consultation (Industrial and National Levels) Recommendation, 1960:

antager denna den tjugonde dagen i juni månad år nittonhundrasextio följande rekommendation, vilken må benämnas rekommendation angående samverkan (branschplanet och det nationella planet), 1960.

1. (1) Measures appropriate to national conditions should be taken to promote effective consultation and co-operation at the industrial and

1. 1) Till nationella förhållanden anpassade åtgärder böra vidtagas för att främja effektivt samråd och effektiv samverkan på branschplanet

national levels between public authorities and employers' and workers' organisations, as well as between these organisations, for the purposes indicated in Paragraphs 4 and 5 below, and on such other matters of mutual concern as the parties may determine.

(2) Such measures should be applied without discrimination of any kind against these organisations or amongst them on grounds such as the race, sex, religion, political opinion or national extraction of their members.

2. Such consultation and co-operation should not derogate from freedom of association or from the rights of employers' and workers' organisations, including their right of collective bargaining.

3. In accordance with national custom or practice, such consultation and co-operation should be provided for or facilitated—

(a) by voluntary action on the part of the employers' and workers' organisations; or

(b) by promotional action on the part of the public authorities; or

(c) by laws or regulations; or

(d) by a combination of any of these methods.

4. Such consultation and co-operation should have the general objective of promoting mutual understanding and good relations between public authorities and employers' and workers' organisations, as well as between these organisations, with a view to developing the economy as a whole or individual branches thereof,

och på det nationella planet mellan å ena sidan de offentliga myndigheterna samt å andra sidan arbetsgivarernas och arbetstagarnas organisationer ävensom mellan dessa organisationer inbördes, för de ändamål som angivas i punkterna 4 och 5 nedan samt beträffande andra angelägenheter av gemensamt intresse, som parterna må bestämma.

2) Nämnda åtgärder böra tillämpas utan att gentemot dessa organisationer eller mellan dessa inbördes utövas någon som helst diskriminering på sådana grunder som medlemmarnas ras, kön, religion, politiska uppfattning eller nationella härstamning.

2. Samråd och samverkan, varom nu är fråga, böra lämna föreningsfriheten samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationernas rättigheter, däri inbegripen rätten till kollektiva förhandlingar, oförkränkta.

3. I enlighet med nationell sedvänja eller praxis böra sådant samråd och sådan samverkan åstadkommas eller främjas

a) genom frivilliga åtgärder från arbetsgivarernas och arbetstagarorganisationer;

b) genom stimulerande åtgärder från de offentliga myndigheternas sida;

c) genom lagstiftning;

d) genom några av dessa metoder i förening.

4. Det allmänna målet för sådant samråd och sådan samverkan bör vara att främja ömsesidig förståelse och goda förbindelser mellan de offentliga myndigheterna samt arbetsgivarernas och arbetstagarorganisationer ävensom mellan dessa organisationer inbördes i syfte att utveckla näringslivet i dess helhet eller sär-

improving conditions of work and raising standards of living.

5. Such consultation and co-operation should aim, in particular—

(a) at joint consideration by employers' and workers' organisations of matters of mutual concern with a view to arriving, to the fullest possible extent, at agreed solutions; and

(b) at ensuring that the competent public authorities seek the views, advice and assistance of employers' and workers' organisations in an appropriate manner, in respect of such matters as—

(i) the preparation and implementation of laws and regulations affecting their interests;

(ii) the establishment and functioning of national bodies, such as those responsible for organisation of employment, vocational training and retraining, labour protection, industrial health and safety, productivity, social security and welfare; and

(iii) the elaboration and implementation of plans of economic and social development.

skilda grenar därav, förbättra arbetsvillkoren samt höja levnadsstandarden.

5. Ifrågavarande samråd och samverkan böra särskilt ha till uppgift att

a) få till stånd en gemensam prövning av angelägenheter av ömsesidigt intresse för arbetsgivarernas och arbetstagarorganisationer i syfte att i största möjliga utsträckning nå fram till lösningar i samförstånd; samt

b) skapa garantier för att de offentliga myndigheterna på lämpligt sätt inhämta arbetsgivar- och arbetstagarorganisationernas synpunkter, råd och bistånd i frågor avseende exempelvis

i) förberedelse och genomförande av lagstiftning, som berör organisationernas intressen;

ii) inrättande och förvaltning av sådana nationella organ som ha att svara för sysselsättningens organisation, yrkesutbildning och omskolning, arbetarskydd, sundhet och säkerhet i arbetet, produktivitet, social trygghet och välfärd; samt

iii) utarbetandet och genomförandet av planer för ekonomisk och social utveckling.

Resolutioner

- I. Resolution angående Internationella arbetsorganisationens roll i samband med åtgärder för vidgat ekonomiskt bistånd till länder, som är stadda i utveckling.
- II. Resolution angående åtgärder till skydd för minderåriga arbetstagares levnads- och arbetsförhållanden.
- III. Resolution angående Internationella arbetsbyråns publikationsverksamhet.
- IV. Resolution angående diskriminering.
- V. Resolution angående beviljande av medlemskap för Camerun i Internationella arbetsorganisationen.
- VI. Resolution angående beviljande av medlemskap för Togo i Internationella arbetsorganisationen.
- VII. Resolution angående beviljande av medlemskap för Mali i Internationella arbetsorganisationen.
- VIII. Resolution angående skydd för kvinnliga arbetstagare mot joniserande strålning.
- IX. Resolution angående åtgärder från Internationella arbetsorganisationens sida för att bidra till en höjning av inkomster och levnadsstandard i landskommuner, med särskilt avseende på länder, som är stadda i utveckling.
- X. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om arbetstidens förkortning.
- XI. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om bostadsbyggande för arbetstagare.
- XII. Resolution angående antagande av budget för 43:e budgetåret (1961) och fördelning av utgifterna för samma budgetår mellan medlemsstaterna.
- XIII. Resolution angående Internationella arbetsorganisationens bidrag för år 1961 till arbetsbyråns tjänstepensionskassa.
- XIV. Resolution angående förordnande av ledamöter av Internationella arbetsorganisationens administrativa domstol.